

Alde Ttipiko kontuak

Kafka idazlearen eta Mucha margolariaren berri izanen duzu seguru aski, irakurle, Pragara iritsi eta noranahira zoazelarik. Hiri artistiko horretan ni ere ibili naiz, eta bertako harriak, letrak eta margoak usaindu ditut.

Lau loreak, lau urtarook eta lau egun-atalak Muchak erakutsi dizkit pintzelada nabarren bidez alde zahar turistikoan zehar.

Nerudova karrika maldatsuan goiti, turista-masa artekin nola edo hala ibili naiz, eta Café Neruda paratzen duen kartelean finkatu dut neure begirada poetikoa. Kafetegi ttipi bat da, eta bertara sartzea bururatu zait turistetatik iheska. Pablo Neruda poeta txiletarraz oroitu naiz, eta haren olerki triste malenkoniatzuek. Zergatik paratu ote zion bere buruari idazle txekiar baten izena?

Izan ere, Jan Neruda idazle txekiarra zen. Malá Stranako ipuinak idatzi zituen; Alde Ttipiko ipuinak alegia. XIX. mende

amalerako eta XX. mende hasierako Pragako Alde Ttipia lotarako tokia zen. Bertan, denetariko pragatarrek bizi ziren, eta Nerudak txekieraz idatzi zuen bere bizilagunen bizimodua.

Alde Ttipiko hiru lilien tabernan orduak idazten irudikatzen dut idazlea arratsaldero Praga Ttipiko jendeari so, haien trazak lumarekin deskribatuz, marraztuz. Ez da Kafka bezain ezaguna, beharbada txekieraz idatzi zuelako, baina zer idatziko ote luke bere izena daraman karrikan gaur egun egunero turista-masa pasatzen ikusirik?

Capuccino bat eta Medovnik bat dut mahai gainean, eta Take That musika-talde ohia telebistan. Eta Café Neruda hartako txikitasunean, Pragako arkitektura eder-rra eta handia ahantzi zait une batez. Aspaldiko periodikoz estaliriko zutabeak ikusiz aspaldiko jende txekiar haiekin oroitu naiz.

(1976/6/6) **Ainara Maia Urroz**

Euskal filologian lizentziaduna naiz, baina bokazioz idazlea... befi ari naiz idazten! Ene sentimenduak poesiaren bidez adieraztea gustuko dut, kantu leun baten gisa. Arrosa baten arantzak ziztatuz gero, barruraino sartzen zait eta nolabaik ere kanporatu behar dut... edozein hizkuntzatan, baina batez ere euskaraz... idazle izan nahi dut, baina poeta naiz! Maite dit ene ametsetan hegan egitea, ene sentimenduak poesiaren bidez antzeztea eta pentsamenduaren bidez urrutiko munduetara joanez galtzea... inor inoiez egon ez den toki zoragarri horietara joatea gustuko dut, eta ez dago liburuetan sartzea besterik modu onean bidaiatzeko.

Rysanek eta Schlegl jaunek ongi aski ezagutzen zuten Alde Ttipiko Stajnic ostatua, eta hantxe begitandu zituen bi gizonak Nerudak. Pragan egon den bere irakurle orok ezagutzen zuen Stajnic ostatua.

Gaur egungo Malá Strana ez da ordukoa. Gaur egun turistak dabilta argazki-makina digitalekin nonahi argazkiak atera eta atera. Litekeena da jadanik orduan bezain polita ez izatea, baina ederragoa da agian, bertan dauden egoitzek eta eraikinek denborarekin irabazi baitute edertasunean.

Beharbada Nerudak gustura negar eginen luke, malkorik balu negar egiteko, baina nik jada ez dut malkorik eta bihotza lehertu

San Wenceslaoko mezetan eserita egoten zen pentsakor, zer idatzi, nori buruz idatzi...

beharrean daukat, eta hori okerrago da!

Nerudak gauza tristeak ere ikusten zituen bere garaiko eguneroko orduko jendearengan, eta hori kontatu nahi izaten zuen bere ipuinetan; ikusten zuena. Gertakari triste bat idatzi nahi zuelarik, bat-batean bere aitiznefik jaun baten aurpegi alai bat pasatzen bazitzaion, akabo!

Eskaleak ikusten zituen eguneroko karriketean, baita merkataria aberatsak ere; eta haien erditik lurra zapalduz gupidagabe, emakume errukigabe dotorea. Jose Vels, adibidez, izena ageri da Nerudaren ipuinetan Malá Stranako merkataria aberatsenak baten gisa.

Eguneko bizitza bezala, ekai-neko gau epele bateko solasal-

diak ere entzuten zituen, eta horiek ere ipuinetan idatzi zituen. Eta hiru lillien ostatuko emakume batek zoraturik zeukan Neruda gauero.

San Wenceslaoko mezetan eserita egoten zen pentsakor, zer idatzi, nori buruz idatzi. Pertsonai bitxiak ere ikusten edo asmatzen zituen beharbada bere ipuinetan, hala nola hogeita hamar urte bete berritan, beste gizon bat zela uste zuen abokatugai baten sentipena. Abokatugai haren oharretako amodiozko letra zatiak. Bere egunerokoaren zentzugabetasun aringarria.

Pragako Alde Ttipiko poesiara eta lasaitasunera eramaten nauten abokatugaiaren pentsamendu horiek, eta orduko bizilagun maitagarriak irudikatzen ditut.

Ni oroitzen naiz hogeita hamar urte bete nituelarik, ez nintzela bat-batean jabetu aldaketaz. Hemeretzi urte nituenetik idazten nuen eguneroko pertsonal horietakoa, eta hogeita hamar urte betetzean ere egunerokoa eta poesia idazten segitu nuen. Aldaketa poliki etorri zitzaidan baina nola idazkeran hala bizimoduan, eta ez nolana hiko!

Ez nuen uste hogeita hamar urte bete eta gero hain sakon maiteminduko nintzenik, oharkabean sartu baitzen [a a] neure bihotzean betiko, pixkanaka, adiskidetasun leun baten gisa, benetako maitasunezko kantu bat bilakatuz barnean.

...baina benetako adiskidetasuna ez zen;

Benetako adiskidetasuna ez da puskatzen

ez bada, behin nigandik honako hau ateratzen:

Ez da existitzen.

(Jan Neruda)